

MIȘCAREA NATURALĂ A POPULAȚIEI. ROMÂNIA ÎN CONTEXTUL STATELOR MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

IOAN MĂRGINEAN

Articolul de față conține o analiză a mișcării naturale a populației României în perioada postbelică. Sunt avute în vedere: natalitatea, fertilitatea, mortalitatea, sporul natural, speranța de viață. Sursa datelor o constituie Anuarul Statistic al României (Institutul Național de Statistică), precum și alte publicații statistice.

Prin demersul întreprins, deși se relevă anumite variații ale valorilor de referință, se evidențiază, pe de o parte, instalarea unui trend descrescător în ceea ce privește natalitatea, fertilitatea și sporul natural, iar pe de altă parte, o ușoară creștere a valorilor mortalității generale, rezultatul fiind înregistrarea unui spor natural negativ, începând cu anul 1992. Totodată, sunt de consemnat și creșterea speranței de viață și o reducere a mortalității infantile, dar încă nu la nivelurile înregistrate în cele mai multe state membre ale Uniunii Europene. De fapt, în România se consemnează, în mare parte, valori nefavorabile în privința mișcării naturale a populației, ceea ce reclamă intervenții țintite de politici publice, mai ales în domeniile îngrijirii sănătății, educației și alte servicii sociale.

Cuvinte-cheie: mișcarea naturală a populației, natalitate, mortalitate, spor natural, speranță de viață.

INTRODUCERE

Mișcarea naturală a populației constituie o componentă esențială de caracterizare a proceselor demografice dintr-o anumită colectivitate umană. Este vorba, în primul rând, despre nașteri și decese ale oamenilor. Prin demersul de față, îmi propun să analizez, dintr-o perspectivă longitudinală, o serie de date specifice mișcării naturale a populației, cum sunt cele referitoare la natalitate, fertilitate, mortalitate, spor natural, speranță de viață. De asemenea, am în vedere și situarea României în raport cu celelalte state membre ale Uniunii Europene.

REPERE METODOLOGICE

Pentru realizarea analizelor propuse, se impune să evidențiem indicatorii utilizați și modalitatea lor de măsurare, după ce s-au obținut frecvențele de manifestare (Trebici, 1993; INS, *Anuarul Statistic al României*).

Adresa de contact a autorului: Ioan Mărginean, Institutul de Cercetare a Calității Vieții al Academiei Române, Calea 13 Septembrie, nr. 13, sector 5, 050711, București, România, e-mail: imargin@iccv.ro.

Astfel, pentru *natalitate* indicatorul de referință este *rata născuților vii*, într-un anumit interval de timp, prin raportarea numărului născuților-vii la mia de persoane (locuitori cu reședința obișnuită în țară) din comunitatea umană vizată la un moment dat.

La rândul său, *fertilitatea* este exprimată prin doi indicatori: *rata generală de fertilitate*: născuți-vii la o mie de femei în vârstă de 15–49 de ani (pe total și pe grupe de vârstă); și *indicele conjunctural al fertilității*: număr de copii născuți de către o femeie pe toată perioada vieții fertile.

Și pentru *mortalitate*, avem în vedere mai mulți indicatori, astfel: *mortalitatea generală* se exprimă prin rata deceselor la mia de persoane; *mortalitatea infantilă* – decese înainte de împlinirea vârstei de un an, la mia de copii născuți-vii; *născuți morți* – număr de copii născuți morți raportat la număr de copii născuți-vii sau morți.

Sporul natural reprezintă diferența dintre numărul născuților vii și cel al deceselor, respectiv diferența dintre rata născuților vii și cea a deceselor, și poate avea valoare pozitivă sau negativă, în funcție de mărimile celor doi indicatori.

Speranța de viață se determină pentru anul nașterii – *speranța de viață la naștere*, (durata medie a vieții): numărul de ani pe care l-ar trăi o persoană, născută într-un anumit an, dacă s-ar înregistra aceeași repartiție a deceselor pe vârste din anul de referință; ca și pentru o anumită vârstă, cum ar fi *speranța de viață la vârsta de 65 de ani*.

Sursa datelor este, în principal, *Anuarul Statistic al României* (INS), iar în determinarea ratelor și a indicilor analizați, populația de referință este cea cu reședința obișnuită în țară, determinată pentru 1 iulie a anului respectiv.

Valorile indicatorilor mișcării naturale a populației României privesc perioada postbelică, cu un interes aparte pentru situațiile din ultimele două decenii și jumătate.

MIȘCAREA NATURALĂ A POPULAȚIEI ROMÂNIEI

Evoluția *natalității* din perioada postbelică a fost influențată de tranziția demografică legată de implicarea mult mai intensă a femeilor în activitățile economice din afara gospodăriei, cu cariere educaționale și profesionale, activism social etc. Un rol cu totul aparte în acest proces, l-au avut restricțiile privind avortul, adoptate în România în toamna anului 1966. Prin aceste măsuri a crescut numărul născuților-vii, dar s-au efectuat și multe avorturi empirice, prin care s-a pus în pericol viața femeilor. Pentru a urmări evoluția natalității, ne referim la câțiva ani din perioada postbelică. Astfel, dacă în anul 1950 s-au înregistrat 427 mii copii născuți-vii, în anul 1966 numărul acestora a scăzut la 274 mii, pentru ca în anul 1967 să se înregistreze 528 mii copii născuți-vii (INS, *Anuarul Statistic al României*, sursă utilizată ori de câte ori nu se specifică altfel). Această valoare mare s-a menținut doar încă un an, după care natalitatea a scăzut brusc, până la valori în jurul de 400 de mii o decadă mai târziu (are loc, astfel, o întoarcere la

situația din urmă cu 3 decenii). În anul 1989 se mai consemnau 370 mii copii născuți-vii. În condițiile eliminării restricțiilor privind acceptarea avorturilor, natalitatea scade vertiginos, doar 260 mii copii născuți-vii în anul 1992, când se instalează sporul natural negativ (numărul născuților-vii fiind inferior celui al decedaților).

Dacă avem în vedere *rata născuților-vii* (copii născuți-vii la mia de locuitori), atunci sunt de consemnat scăderile de la o valoare de 26,2, în anul 1950, la 14,3, în anul 1966; 27,4 în 1967, respectiv 11,4 în 1992 și 8,7 în 2011.

La nivelul anului 2014 (date provizorii), numărul născuților-vii, pentru populația cu reședința obișnuită în țară, avea valoarea de 183 785 copii. Raportat la întreaga populație cu domiciliul în țară (inclusiv cu cei aflați în străinătate) se ajunge la un total de 185 322 născuți-vii, dar o rată mult mai mică, de numai 8,3 la mia de locuitori (INS, Baza *Tempo*). Din totalul născuților-vii, 95 372 sunt băieți, iar 89 950 fetețe. Procentual, raportul pe sexe este de 51,5 băieți și 48,5 fetețe. Se confirmă, prin aceasta, regula demografică cvasigenerală, potrivit căreia se nasc mai mulți băieți decât fete. Pe de altă parte, mortalitatea este mai mare la sexul masculin, comparativ cu aceea de la sexul feminin, chiar și la vârste mici, așa încât, pe parcursul câtorva decenii de viață se produce echilibrarea ca număr a celor două sexe, pentru ca apoi femeile să devină majoritare. Diferența în favoarea femeilor este mărită și de durata medie a vieții mai mare în cazul lor.

De reținut că, odată cu eliminarea restricțiilor juridice privind avortul, întreruperile de sarcină cresc extrem de mult (în primii ani chiar cu valori superioare celor ale născuților-vii), în lipsa adoptării unor comportamente raționale de planificare familială în funcție de numărul dorit de copii. Și ulterior, numărul avorturilor a rămas mare. Așa de exemplu, în anul 1995 s-au înregistrat 237 mii născuți-vii și 503 mii întreruperi de sarcină. În prezent întreruperile de sarcină continuă să se situeze la cote înalte: 78 mii în anul 2014.

La rândul său, *fenomenul fertilității*, care a condus la evoluțiile consemnate anterior, s-a înscris, evident, pe pantă descendentă în perioada postbelică, cu unele reveniri impuse de politicile restrictive amintite. Astfel, *rata generală de fertilitate* (născuți-vii la mia de femei) are valoare de 89,9 în anul 1956; 105,5 în 1967; 68,4 în 1989; 46,6 în 1992; 40,3 în anul 2000 și 39,3 în anul 2014.

Totodată, consemnăm și o schimbare de grupa de vârstă cu fertilitatea cea mai înaltă, începând cu anul 2004 și anume, de la grupa de vârstă 20–24 de ani la grupa 25–29 de ani. Dacă în anul 2003 raportul era de 74,9 la 72,4; în anul 2004, acesta devine 73,3 la 74; iar pentru 2014 valorile sunt 67 și 87 născuți-vii la mia de femei (se referă numai la reședința obișnuită în România).

Cât privește *indicele conjunctural de fertilitate* (număr de copii născuți de o femeie pe toată perioada de fertilitate), acesta scade de la un maxim de 3,7 în anul 1967, la 1,3 după anul 1995, în timp ce rata de înlocuire a generațiilor este de 2,1.

În spatele acestor valori ale fertilității se regăsesc situații foarte diferite. Pe de o parte, este cazul unor mămici care nu au depășit vârsta adolescenței, iar unele

femei ajung să dea naștere și la 10 copii și chiar mai mulți. Familiile numeroase trăiesc adesea în sărăcie, unii copii sunt abandonați, ajungând în instituții rezidențiale. Pe de altă parte, multe femei nu aduc pe lume niciun copil.

Și vârsta medie a mamei la prima naștere crește în perioada 2000–2014, de la 23,7 ani la 26,7 ani, iar la orice naștere creșterea este de la 25,5 la 28,2 ani.

Referitor la *decese*, și acestea au înregistrat variații importante, cu scăderi în prima parte a perioadei postbelice (12,4 decese la mia pe persoane în 1950), apoi 8,1 la mie în anul 1964 (152 mii persoane decedate), după care începe trend-ul crescător). Începând cu anul 1967 se trece pragul de 9 decese la mia de locuitori, din 1980 se depășește pragul de 10, iar după 1991 se situează între 11 și 12 decese la mia de locuitori.

O situație cu totul aparte, prin tragismul ei, o reprezintă *fenomenul mortalității infantile* (decese la vârsta de sub 1 an la mia de născuți-vii în acel an). Deși în timp s-au înregistrat progrese pe care le putem caracteriza a fi însemnate, ținând cont de nivelul extrem de înalt de la începutul perioadei analizate, și în prezent valorile sunt încă neadmis de mari. Așa, de exemplu, în 1950 rata mortalității infantile era de 116,7, după 50 de ani, în anul 2000, scade la 18,6, iar în 2014 este de 8,8 – adică 1 622 copii decedați la vârsta de sub 1 an. Prin urmare, în fiecare zi mor în medie 4,4 copii cu vârsta de sub 1 an.

În cadrul deceselor sub 1 an se disting cele *neonatale* (survenite în prima lună de la naștere), respectiv *postnatale* (decese intervenite în intervalul 1–11 luni). Este de presupus că o parte a deceselor la această vârstă sunt cauzate de sănătatea precară a copiilor. Totuși, nu sunt de exclus nici neglijențe ale părinților și nici eșecuri ale serviciilor de îngrijire a sănătății. Pentru anul 2014, numărul deceselor neonatale a fost de 986 (60,8%), iar a celor postnatale de 636 (39,2%).

Și în privința copiilor *născuți morți* avem de-a face cu situații tragice. Dacă în anul 1950 s-au născut morți nu mai puțin de 10 752 copii (24,6 la mia de copii născuți-vii și morți), numărul s-a diminuat la 4 072 în 1966, pentru ca în anul 1967, cu începerea aplicării decretului de restricționare a avorturilor, să crească din nou: la 9 644 (o rată de 17,9 la mie). După această dată, valorile scad, cu rate de 11,1 în 1975; 7,0 în 1990; 4,2 în 2013. Și în 2014 un număr de 781 de copii s-au născut morți, în medie 2,1 copii pe zi.

Din cele de mai sus rezultă că, în medie pe zi, 6,5 copii sunt născuți morți sau mor înainte de a împlini vârsta de un an. O mai bună supraveghere a sarcinii și a îngrijirii bebelușilor este de natură să reducă în continuare din acest fenomen.

Mișcările în sens contrar ale valorilor celor doi indicatori analizați, natalitatea și mortalitatea cu trend descendent pentru primul și unul crescător pentru al doilea, au avut drept consecință o diminuare accelerată a *sporului natural al populației*, înregistrându-se chiar unul negativ, în ultima perioadă. Cea mai mare valoare a sporului natural s-a înregistrat în anul 1967, o rată de +18,1 la mia de locuitori (în valori absolute, 349 mii persoane). De menționat că în perioada 1955 (când a fost cel mai mare nivel anterior datei prezentate mai sus) și până în 1966, sporul natural

anual al populației a scăzut de la 15,9 la mie de locuitori (275 mii persoane) la o rată de 6,0 în 1965 (115 mii persoane). După anul 1967 se reia trendul descrescător al sporului natural, iar în 1992 devine unul negativ: -0,1 la mie de locuitori, pentru ca în 2014 să fie de -3,5 la mie de locuitori, în valori absolute -69 mii persoane. Însurarea valorilor pierdute prin sporul natural negativ, în perioada 1992-2014, conduce la un total de 921 mii.

Minusul important al valorii *sporului natural* provine din situația înregistrată în mediul rural. Deși ratele nașcuților vii au ajuns în ultimii ani să fie foarte apropiate (între 9,0 și 9,1 la mie de persoane), anterior, aceasta era mult superioară în rural față de urban (12,4 față de 8,9 în anul 1997), ratele deceselor se diferențiază puternic: 14,8 și 10,9 în urban. Ca urmare, deficitul se instalează în rural deja în anul 1991 (cu minus 1 la mie), pentru a ajunge la -5,8 la mie în 2012, în timp ce în mediul urban se produce în anul 2005, cu valori de sub 1 la mie, iar din anul 2012 devine mai însemnat (-1,9 la mie de persoane).

Și în privința *mortalității infantile*, valorile sunt mult mai mari în rural decât în urban, respectiv 11,6 la mie, față de 6,5 la mie, în anul 2014.

Vârful volumului demografic în România a fost înregistrat în anul 1990, cu o valoare de 23 206 720 persoane cu domiciliul stabil în țară. Așa cum am menționat și anterior, după deceniul al șaptelea al secolului trecut a început să se manifeste declinul volumului demografic din perioada postbelică, dar prin măsuri antiavort, din anul 1966, s-a inversat evoluția respectivă, pentru ca înlăturarea acestora în anul 1990 să fie urmată de instalarea sporului natural negativ. La diminuarea volumului demografic al țării contribuie, cu o valoare și mai mare, soldul negativ al migrației externe. Prin efectul acestor două procese numărul populației (cu reședința obișnuită în țară), din anul 2014, era de 19,9 milioane, apropiat de cel înregistrat în anul 1969, când erau 20 milioane persoane.

În fine, este de remarcat și un alt demers al INS, și anume, acela de a estima populația după domiciliu, pentru 1 iulie 2015. Se ajunge, astfel, la un volum de 22 242 738 persoane care au domiciliul în România, adică o valoare apropiată de cea din 1980. Prin urmare, o parte însemnată (2,3 milioane de persoane) sunt în străinătate, fără să-și fi schimbat domiciliul din România. Unii dintre ei pot fi implicați în migrații sezoniere pe anumite perioade de timp.

Într-adevăr, dacă ne referim la mișcarea naturală a populației, atunci este de consemnat intrarea acesteia într-o fază a tranziției demografice, cu diminuarea natalității, pe măsură ce populația de sex feminin devine mai implicată în activități productive extragospodărești, ca și în viața publică. În același timp se instalează în unele familii și un comportament de planificare familială, cu limitarea deliberată a numărului de nou-născuți. Altfel spus, copii nu mai sunt raportați la obiectivul de înmulțire numerică a forței de muncă în gospodărie, iar acolo unde se manifestă un comportament rațional, se au în vedere posibilitățile materiale de care se dispune, ca și obiectivele concrete urmărite în viață. În multe familii, însă, nu există astfel de comportamente raționale în domeniul nașterilor. Așa încât, în familiile sărace,

și cu nivel scăzut de educație natalitatea este mare, iar în cele mai bine situate material și educație mai înaltă valorile respective sunt deosebit de mici. Experiența țărilor dezvoltate, arată că în condițiile atingerii unui nivel ridicat de dezvoltare, crește din nou natalitatea.

În fine, ultimul indicator de statistică vitală pe care îl menționăm se referă la *speranța de viață* (cât ar trăi o persoană de o anumită vârstă dacă s-ar păstra aceleași proporții ale deceselor din anul respectiv). Vom avea în vedere *speranța de viață la naștere* (durata medie a vieții) și *speranța de viață la vârsta de 65 de ani*. Primele statistici la care ne referim sunt din anul 1932, iar, în acel an, *durata medie a vieții* a fost doar de 41,01 ani. Deși ulterior se înregistrează un trend crescător, procesul este unul deosebit de lent: se ajunge la 63,17 ani în 1956, dar nu depășește durata medie de 70 de ani decât în anul 2000. Cea mai recentă valoare este de 75,47 ani (2014). *Speranța de viață la naștere* fiind superioară pentru femei, față de bărbați: 78,93 ani și 72,04 ani (tot în anul 2014).

Cât privește *speranța de viață la vârsta de 65 de ani*, la nivelul anului 2014, aceasta era de 16,6 ani (Eurostat). Pentru perioada 1956–2014, au loc creșteri de 2,6 ani pentru bărbați și 4,58 ani pentru femei, pornind de la valorile de 12,08 și respectiv 13,45 (cu anumite creșteri și descreșteri în intervalul respectiv, mai ales în cazul bărbaților).

Tabelul nr. 1

Speranța de viață pe sexe la vârsta de 65 de ani (în ani)

	1956	1967	1980	1990	2000	2010	2014
Bărbați	12,08	12,77	12,64	13,01	13,01	14,09	14,69
Femei	13,45	14,25	14,21	14,92	15,54	17,32	18,03

Sursa: INS, *Anuarul Demografic al României*, 2015.

ROMÂNIA ÎN CONTEXT EUROPEAN

În privința valorilor indicatorilor mișcării naturale a populației, raportat la statele membre UE, România ocupa poziții din a doua parte a clasamentului, preponderent la baza acestuia, fiind chiar pe ultimul loc la rata mortalității infantile. O poziție mai bună se înregistrează la indicele conjunctural de fertilitate, totuși, cu o valoare foarte mică. De fapt, la acest indicator în nicio țară din cele 28 membre UE, nu se atinge nivelul de înlocuire (2,1 copii/femeie). Comparativ, în anul 1990, în șase țări (din 24 pentru care sunt date) se înregistrau un indice cu valori între 2,1 și 2,4.

Țări cu creștere mai însemnată în intervalul de referință, ale indicelui de fertilitate sunt: Franța (1,78 în 1998 și 2,01 în 2014); Letonia (1,25 în 2000 și 1,63 în 2014).

Scăderile cele mai mari în perioada 1990–2014 au fost în Cipru (de la 2,4 la 1,3); Polonia (2,1 și 1,32); Slovacia (2,1 și 1,37); Estonia (2,1 și 1,54).

Tabelul nr. 2

Mișcarea naturală a populației în țările UE – 2014

	România	Valoarea medie în UE	Valoarea cea mai bună	Valoarea cea mai slabă	Poziția României de la cea mai bună la cea mai slabă
Indicele conjunctural de fertilitate	1,52 (e)	1,58	2,01 Franța	1,23 (e) Portugalia	15
Rata de natalitate	9,7 (e)	10,1	14,6 (p) Irlanda	7,9 (e) Portugalia	19
Rata sporului natural	-3,1 (e)	0,4	8,3 (p) Irlanda	-5,7 Bulgaria	22
Rata de mortalitate generală	12,8 (e)	9,7	6,2 Cipru	15,4 Bulgaria	25-26 împreună cu Ungaria
Rata mortalității infantile	8,4	3,7	1,4 Cipru	8,4 România	28
Speranța de viață la naștere (ani)	75 (e)	80,9	83,3 Spania	74,5 Bulgaria	25
Speranța de viață la vârsta de 65 de ani	16,6 (e)	20	22 Franța	16 Bulgaria	27

Sursa: Eurostat. Volumul total al populației luat în calcul se referă la situația de la sfârșitul anului 2014.

Nota: (e) = date estimate; (p) = date provizorii.

În privința *ratei născuților vii*, se constată, în general, păstrarea valorilor de la începutul perioadei de referință (în acest caz, anul 2003). Creșteri ușoare se înregistrează în Letonia (9,2 și 10,9 născuți-vii la 1 000 de locuitori); Slovenia (8,7 și 10,3); R. Cehă (9,2 și 10,4). Scăderi sunt în Danemarca (de la 12 la 10,1), Olanda (12,3 și 10,4), Portugalia (10,8 și 7,9).

La rândul său, *sporul natural* al populației înregistra valori pozitive (în 2014) în 16 din cele 28 de state, în alte 11 erau valori negative, iar în una valoarea era zero (Polonia). Valorile pozitive mai mari se regăsesc, pe lângă Irlanda, în Cipru (4,7 la mie de persoane), Luxembourg, valoarea 4; Franța, valoarea 3,9. Cele mai mici valori după Bulgaria sunt în Letonia și Lituania (valoarea -3,4 la mie); Ungaria (cu -3,3).

În perioada 2003–2014 schimbările favorabile cele mai mari au avut loc în Suedia (de la 0,7 la 2,7); Marea Britanie (de la 1,4 la 3,2); R. Cehă (de la -1,7 la 0,4); Estonia (de la -3,7 la -1,5); Slovenia (de la -0,1 la 1,1).

De asemenea, am în vedere și reduceri semnificative, în unele țări, ale ratei mortalității infantile, iar aici pe primul loc se află România (de la 16,7 decese la 1 000 de născuți-vii, la începutul perioadei analizate, la 8,4 în anul 2014), dar se rămâne tot cu cea mai mare valoare în rândul celor 28 state UE.

Speranța de viață la naștere, așa cum era de așteptat, comportă creșteri pentru toate țările, cel mai mare spor înregistrându-se în Estonia, de 5, 5 ani (de la 71,9 la 77,4), urmată de Slovenia cu 4,6 ani. Și în România creșterea este importantă,

și anume de 4 ani (de la 71 ani, când era pe ultimul loc, la 75 ani, rămânând în continuare la baza clasamentului în cadrul UE).

Și *speranța de viață la vârsta de 65 de ani* a crescut în toate țările, sporuri mai înalte fiind în: Luxembourg (cu 3,4 ani); Malta (cu 3,1 ani); Slovenia (cu 3 ani).

România, în anul 2003, era pe ultimul loc, cu 14,3 ani speranță de viață la vârsta de 65 de ani, și aceasta crește cu 2,3 ani până în anul 2014 (în analiza comparativă pe țări, datele pentru România sunt în cea mai mare parte de tip estimativ, în timp ce pentru analiza anterioară, datele erau într-o fază mai avansată de precizie, respectiv date provizorii, și nu definitive).

Desigur, nu clasamentul în sine este cel mai relevant în această analiză comparativă, ci diferențele care se înregistrează într-un domeniu sau altul, or tocmai prin acestea se constată situațiile deosebit de nefavorabile în care se află România în contextul european, și care necesită măsuri urgente de intervenție pentru îmbunătățirea lor. Am în vedere politici publice adecvate, cu precădere în domeniul îngrijirii sănătății, educației, alte servicii sociale, prin care să se contribuie la îmbunătățirea calității vieții populației și obținerea unor valori mai favorabile evoluțiilor mai armonioase ale proceselor demografice în România (Zamfir și Stănescu, coord, 2006; Mărginean, 2015; Zamfir și alții, coord., 2015). Într-adevăr, situația din România, și din alte țări arată că nu atât așa-zisele politici pro-nataliste sunt de recomandat, pentru că apar multe efecte perverse, ci mai degrabă măsuri de susținere pentru familiile cu copii, în vederea unei cât mai bune îngrijiri a acestora, ca și a educației și pregătirii lor pentru viață și cariere profesionale.

CONCLUZII

Datele analizate conduc la constatarea generală potrivit căreia, cei mai mulți indicatori ai mișcării naturale a populației României nu înregistrează valori favorabile evoluțiilor pozitive. Astfel, se înregistrează diminuări ale natalității, fertilității și sporului natural, concomitent cu menținerea la niveluri relativ înalte ale mortalității generale și infantile. În ultimele decenii sporul natural a devenit negativ cu contribuție la reducerea volumului demografic al țării (afectat și de valul masiv al migrației externe, cu precădere a populației de vârstă activă). Totuși, are loc și o ușoară creștere a speranței de viață la naștere și la vârsta de 65 de ani. Coroborate, valorile mișcării naturale și ale migrației externe, procesele respective se soldează cu îmbătrânirea demografică și sporirea dependenței economice.

În cadrul Uniunii Europene, valorile mișcării naturale a populației României se situează sub media comunitară, cu poziționări în partea a doua a clasamentului celor 28 de state membre, aflându-se, preponderent, pe ultimele locuri. Dincolo de acest clasament, de interes trebuie să fie situațiile precare înregistrate în România și care necesită politici publice diversificate, destinate ajungerii la niveluri cât mai bune în domeniile analizate.

BIBLIOGRAFIE

- Mărginean, I., *Politicile sociale, instrument de îmbunătățire a calității vieții*, în „Revista Calitatea Vieții”, nr. 2, 2015, pp. 131–139.
- Trebici, V., *Indicatori demografici*, în Zamfir, C. și Vlăsceanu, L., (coord.), *Dicționar de sociologie*, București, Editura Babel, 1993.
- Zamfir, C., Stănescu, S., (coord.), *Enciclopedia dezvoltării sociale*, Iași, Editura Polirom, 2006.
- Zamfir, E., et al., coord., *Asistența socială în România după 25 de ani. Răspuns la problemele tranziției*, București, Editura Eikon, 2015.
- *** INS, *Anuarul Statistic al României*.
- *** INS, *Anuarul Demografic al României 2015*.
- *** INS, Baza Tempo.
- *** Baza Eurostat.

This paper contains an analysis on vital statistics in Romania, for post war period. There are taken into consideration several indices like: birth, fertility, mortality, natural change rates and life expectancy also. The source of the data are, in principal, Statistical Yearbook (National Institute of Statistics).

Through this analyses, we can even see some variations of the indicator's values it put into evidence, on one part, a descendent trend for birth, fertility and natural change rates and, on other part, an increasing in general mortality rate. The result is the negative natural change rate in Romania, starting with the year 1992.

In the same time, it is to notice the increase of life expectancy and the reduction of infant mortality. Even so, between European Union Member States, Romania have some of the most unfavourable position. Considering this situation, it is necessary to adopt public policy measure to improve quality of life of the population. This means firstly to adopt important actions to improve health care, education systems and others social services.

Keywords: *vital statistics, birth rate, fertility rate, mortality rate, natural change, life expectancy.*